

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

Dunajska cesta 22, 1000 Ljubljana

T: 01 478 90 00

F: 01 478 90 21

E: gp.mkgp@gov.si

www.gov.si

NAČRT VREDNOTENJA PROGRAMA ZA IZVAJANJE EVROPSKEGA SKLADA ZA POMORSTVO, RIBIŠTVO IN AKVAKULTURO ZA OBDOBJE 2021-2027

OSNUTEK

Številka dokumenta: 342-17/2017/487

Odobril: Odbor za spremljanje P ESPRA 2021-2027

Datum odobritve: 20. 11. 2023

Sofinancira
Evropska unija

I FEEL
SLOVENIA

KAZALO

SEZNAM KRATIC IN OKRAJŠAV	3
1. OKVIR IN CILJI IZVAJANJA VREDNOTENJA	5
1.1 Uvod	5
1.2 Cilji in namen vrednotenja.....	5
2. ORGANIZACIJSKI VIDIK VREDNOTENJA.....	7
2.1 Struktura upravljanja in vrednotenje P ESPRA 2021-2027	7
2.2 Usposabljanja.....	8
2.3 Komunikacija rezultatov	8
2.4 Evalvatorji	8
2.5 Kontrola kakovosti.....	8
2.6 Finančni in človeški viri	9
3. TEHNIČNI VIDIKI VREDNOTENJA	9
3.2 Vprašanja vrednotenja	11
3.3 Pravne podlage vrednotenja.....	12
3. 4 Vsebina vrednotenja.....	14
3.5 Podatki za vrednotenje.....	14
4. IZVEDBA VREDNOTENJA.....	15
4. 1 Vrednotenje izvajanja lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost.....	15
4. 2 Vsebina poročil.....	16
4. 3 Podpora letnemu pregledu smotrnosti	16

SEZNAM KRATIC IN OKRAJŠAV

ARSKTRP	Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja
CLLD	Lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost (iz angl. <i>Community-Led-Local-Development</i> – CLLD)
EK	Evropska komisija
ESPR	Evropski sklad za pomorstvo in ribištvo
ESPRA2	sistem za računalniško beleženje in shranjevanje podatkov o posamezni operaciji, potrebnih za spremljanje, vrednotenje, finančno upravljanje, preverjanje in revizijo, vključno s podatki o posameznih udeležencih v operacijah
ESPRA	Evropski sklad za pomorstvo, ribištvo in akvakulturo
EU	Evropska unija
FURS	Finančna uprava Republike Slovenije
JN	javno naročilo
JR	javni razpis
LASR	Lokalna akcijska skupina za ribištvo
MF	Ministrstvo za finance
MKGP	Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano
P ESPRA 2021-2027 račun	Operativni program za izvajanje Evropskega sklada za pomorstvo, ribištvo in akvakulturo v Republiki Sloveniji 2021-2027 se razume kot zahtevek za povračilo stroškov to je lahko, elektronski račun, račun, ki ga fizično (po pošti ali pa po elektronski pošti) prejme OU od tujega ponudnika blaga/storitev
OR	Organ, ki opravljanja računovodsko funkcijo
OzS	Odbor za spremljanje
OU	Organ upravljanja
PT OU	Posredniško telo organa upravljanja
RO	Revizijski organ
RS	Republika Slovenija
SLR	Strategija lokalnega razvoja
SPIN	Skupina za preverjanje in nadzor v okviru organa upravljanja
Širši OU	Širši organ upravljanja
UNP	Urad Republike Slovenije za nadzor proračuna
ponudnik blaga/storitve	pomeni izvajalca, ki je v skladu z nacionalno izvedbeno uredbo za JN definiran kot katera koli fizična ali pravna oseba ali skupina teh oseb, vključno z vsakim začasnim združenjem podjetij, ki je bila v postopku javnega naročanja izbrana za izvedbo gradenj, dobavo blago ali izvedbo storitev
Uredba 2018/1046 (EU)	Uredba (EU, Euratom) 2018/1046 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. julija 2018 o finančnih pravilih, ki se uporabljajo za splošni proračun Unije, spremembi uredb (EU) št. 1296/2013, (EU) št. 1301/2013, (EU) št. 1303/2013, (EU) št. 1304/2013, (EU) št. 1309/2013, (EU) št. 1316/2013, (EU) št. 223/2014, (EU) št. 283/2014 in Sklepa št. 541/2014/EU ter razveljavitvi Uredbe (EU, Euratom) št. 966/2012 (UL L 193, 30. 7. 2018, str. 1–222)
Uredba 2021/1060 (EU)	Uredba (EU) 2021/1060 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. junija 2021 o določitvi skupnih določb o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu plus, Kohezijskem skladu, Skladu za pravični prehod in Evropskem skladu za pomorstvo, ribištvo in akvakulturo ter finančnih pravil zanje in za Sklad za azil, migracije in vključevanje, Sklad za notranjo varnost in Instrument za finančno podporo za upravljanje meja in vizumsko politiko

Uredba (EU) 2021/1139	Uredba (EU) 2021/1139 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 7. julija 2021 o vzpostavitvi Evropskega sklada za pomorstvo, ribištvo in akvakulturo ter spremembi Uredbe (EU) 2017/1004
Uredba Komisije 2022/44	Izvedbena uredba Komisije (EU) 2022/44 z dne 13. januarja 2022 o pravilih za uporabo Uredbe (EU) 2021/1139 Evropskega parlamenta in Sveta glede meril za določitev ravni finančnih popravkov in meril za uporabo pavšalnih stopenj, povezanih z resno neskladnostjo s pravili skupne ribiške politike
Uredba Komisije 2022/45	Izvedbena uredba Komisije (EU) 2022/45 z dne 13. januarja 2022 o izvajanju Uredbe (EU) 2021/1139 Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi Evropskega sklada za pomorstvo, ribištvo in akvakulturo v zvezi s primeri neizpolnjevanja in resnega neizpolnjevanja pravil skupne ribiške politike, ki lahko povzročijo prekinitev roka izplačila ali začasno ustavitev izplačil v okviru navedenega sklada
Uredba Komisije 2022/46	Izvedbena uredba Komisije (EU) 2022/46 z dne 13. januarja 2022 o izvajanju Uredbe (EU) 2021/1139 Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi Evropskega sklada za pomorstvo, ribištvo in akvakulturo ter spremembi Uredbe (EU) 2017/1004, kar zadeva opredelitev energetsko učinkovitih tehnologij in specifikacijo elementov metodologije za določitev običajnega ribolovnega napora ribiških plovil
Uredba Komisije 2021/79	Izvedbena uredba Komisije (EU) 2022/79 z dne 19. januarja 2022 o določitvi pravil za uporabo Uredbe (EU) 2021/1139 Evropskega parlamenta in Sveta glede beleženja, pošiljanja in predstavitve podatkov o izvajanju na operativni ravni

1. OKVIR IN CILJI IZVAJANJA VREDNOTENJA

1.1 Uvod

Načrt vrednotenja P ESPRA 2021-2027 je načrt za dejavnosti vrednotenja, ki jih bo med izvajanjem P ESPRA 2021-2027 izvedel zunanji izvajalec. Vrednotenje programa je proces, ki temelji na temeljitem zbiranju informacij in njegovi strokovni evalvaciji, da se pridobijo zanesljiva ozadja za vodenje izvajanja in strateško odločanje. Vrednotenje tako prispeva k stroškovni učinkovitosti pri upravljanju in črpanju javnih sredstev. Vrednotenje se izvede v skladu s pravnimi podlagami iz poglavja 1.2.

P ESPRA 2021-2027 obsega skupaj 34.185.203 EUR EU sredstev (EU in RS) za izvajanje aktivnosti na 4 prednostnih nalogah.

Načrt vrednotenja določa osnovne standarde postopka vrednotenja, izmenjave informacij in znanja ob upoštevanju posebnosti, ki veljajo za ESPRA na področju vrednotenja in spremljanja.

1.2 Cilji in namen vrednotenja

Cilj načrta vrednotenja je jasno predstaviti naloge OU in zunanjega izvajalca pri izvedbi vrednotenij P ESPRA. Vrednotenja P ESPRA se bodo izvajalca ad hoc (v teku) in po zaključku (naknadno), predhodno vrednotenje ni bilo izvedeno; si je pa organ upravljanja pri pripravi P ESPRA prizadeval v največji meri upoštevati priporočila iz vrednotenij programa, pripravljenega za obdobje 2014-2020.

Vrednotenje P ESPRA 2021-2027 je namenjeno izboljšanju kakovosti sistema izvajanja P ESPRA 2021-2027. Država članica ali OU izvede vrednotenje programa v zvezi z enim ali več naslednjimi merili: **ustreznost, izpolnjevanja ciljev (uspešnost), učinkovitost, skladnost in dodana vrednost Unije**, z namenom izboljšanja kakovosti zasnove in izvajanja P ESPRA 2021-2027. Vrednotenja lahko zajemajo tudi druga relevantna merila, npr. **vključevanje, nediskriminacijo in prepoznavnost**.

Vrednotenje je sestavni del izvajanja P ESPRA 2021-2027 in zagotavlja pomembne in pravočasne povratne informacije za organ upravljanja (v nadaljnjem besedilu: OU), ki tako usmerja izvajanje programa v doseganje zastavljenih ciljev (uspešnost) in v čim večjo učinkovitost izvajanja programa.

Vrednotenje bi moralo pokazati, ali izvajanje P ESPRA 2021-2027, naslednje slovenske ključne cilje:

- 1. ohraniti sektor morskega gospodarskega ribolova in akvakulture, še zlasti s spodbujanjem zaposljivosti, prenosom znanja v sektorju in izven;
- 2. odgovoriti na izzive ohanjanja biotske raznovrstnosti, zavarovanih vrst in habitatov ter izboljšanja upravljanja z zavarovanimi območji na morju;
- 3. prispevati k pomorskemu prostorskemu načrtovanju in podpirati digitalizacijo pomorskega nadzora in celostno pomorsko politiko.

Poleg tega pa so v P ESPRA 2021-2027 vkomponirani tudi naslednji slovenski specifični cilji:

- krepitev sistema upravljanja in nadzora – izboljšanje strokovnih in drugih kompetenc oseb, ki izvajajo P ESPRA 2021-2027,
- krepitev komunikacijskih dejavnosti P ESPRA 2021-2027,
- povečanje dosegljivosti informacij o P ESPRA med predstavniki sektorja gospodarskega ribolova, akvakulture, predelave in trženja ribiških proizvodov ter proizvodov iz akvakulture,
- krepitev izvajanja skupne ribiške politike.

Vrednotenje se bo izvajalo na podlagi načrta vrednotenja, za izboljšanje kakovosti in izvajanja programa. Izvajanje programa in dosežki ciljnih vrednosti bodo vrednoteni tekom izvajanja P ESPRA 2021-2027. Zagotoviti bo treba informacije za vmesno vrednotenje, ki bo izvedeno v letu 2024. Vpliv celotnega programa pa bo ovrednoten na koncu programskega obdobja, in sicer leta 2029. Načrt vrednotenja mora biti dovolj fleksibilen, da se odzove na potrebe vrednotenja.

Pričujoči načrt vrednotenja je odobril OzS P ESPRA 2021-2027, zato velja od datuma odobritve OzS P ESPRA 2021-2027.

2. ORGANIZACIJSKI VIDIK VREDNOTENJA

2.1 Struktura upravljanja in vrednotenje P ESPRA 2021-2027

Organ upravljanja:

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je kot OU odgovorno za izvajanje P ESPRA 2021-2027 in izpeljavo postopka javnega naročanja za izbor zunanje izvajalca za izvedbo vrednotenij. V okviru OU deluje usmerjevalni odbor, katerega naloga je spremljanje izvajanja načrta vrednotenja.

Učinkovitost izvajanja se bo spremljala na različnih ravneh upravljanja in izvajanja programa. OU je v sodelovanju s PT OU odgovoren za celoten sistem spremljanja in vrednotenja P ESPRA 2021-2027. Pri spremljanju ima naslednje naloge: zagotavljanje varnega elektronskega informacijskega sistema, ki vsebuje podatke o operacijah, zagotavljanje podatkov za namene poročanja v skladu z določili evropske zakonodaje, spremljanje izvajanja P ESPRA 2021-2027 s pomočjo kazalnikov ter pripravo končnega poročila o smotnosti programa.

OU preučuje vrednotenje programa, in sicer iz podatkov na ravni končanih operacij ter analiz programa glede na zastavljene cilje. Sestavljajo ga vodja Operativne podpore, predstavnik Direktorata za kmetijstvo, predstavniki podpornih služb MKGP (Služba za finance, Služba za javna naročila in Služba za pravne zadeve) in predstavniki PT OU. V okviru OU in PT OU so imenovane tudi osebe, odgovorne za vsebinsko in finančno spremljanje izvajanja aktivnosti P ESPRA 2021-2027. Te bodo pri vrednotenjih sodelovale z zunanjim izvajalcem in po potrebi dajale pojasnila tudi usmerjevalnemu odboru.

Skladno z zahtevami tretje točke 33. člena Uredbe (EU) 2021/1060 je naloga lokalnih akcijskih skupin tudi obveznost spremljanja napredka pri doseganju ciljev strategije ter vrednotenje izvajanja strategije. V Navodilu OU za pripravo strategij lokalnega razvoja piše, da mora biti poglavje vrednotenja usklajeno z načrtom vrednotenja OU.

OU zagotavlja obveščanje javnosti o izvajanju P ESPRA 2021-2027, kar vključuje tudi obveščanje o izvajanju in rezultatih vrednotenij programa. Vse informacije vrednotenij bodo objavljene na enotni spletni strani EU skladov (www.evropskasredstva.si). Za izbrana priporočila vrednotenja bodo izbrani različni kanali komuniciranja.

Odbor za spremljanje:

38. člen Uredbe (EU) 2021/1060 določa, da vsaka DČ po posvetovanju z organom upravljanja ustanovi OzS v treh mesecih od datuma uradnega obvestila zadevni državi članici o odločitvi o odobritvi programa. V njem so uravnoteženo zastopani ustrezni organi DČ in posredniškega telesa ter predstavniki ustreznih partnerjev. OzS se sestane najmanj enkrat letno ter pregleda vsa vprašanja, ki vplivajo na napredek pri doseganju ciljev programa. Glavne naloge OzS P ESPRA 2021-2027 so pregled izvajanja programa in napredka pri doseganju mejnikov in ciljnih vrednosti, preverjanje morebitnih vprašanj, ki vplivajo na smotnost programa, ukrepe, sprejete za obravnavo teh vprašanj, prispevek programa k reševanju izzivov, opredeljenih v ustreznih priporočilih za posamezne države, ki so povezana z izvajanjem programa, napredek, dosežen pri izvajanju vrednotenij, izvajanje ukrepov v zvezi s komuniciranjem in prepoznavnostjo, napredek pri izvajanju operacij strateškega pomena, izpolnjevanje omogočitvenih pogojev, napredek pri

krepitev upravnih zmogljivosti, drugo. Kar zadeva programe, ki jih podpira ESPRA, se opravi posvet z OzS, ki, če oceni, da je to ustrezno, izda mnenje o vseh spremembah programa, ki jih predlaga organ upravljanja. OzS odobri metodologijo in merila, uporabljene za izbor operacij, vključno z vsemi spremembami, končno poročilo o smotnosti programa ESPRA, načrt vrednotenja in njegove morebitne spremembe, morebitne predloge OU za spremembo programa. OS lahko daje priporočila OU, vključno v zvezi z ukrepi za zmanjšanje upravnega bremena za upravičence.

Famenet:

FAMENET je podporna platforma na ravni ES, ki podpira države članice pri izvajanju ESPRA. Zagotavlja tudi posvetovanje o metodologiji vrednotenja, pripravi razpisnih zahtev in poročilih o dejavnostih vrednotenja. Zagotavlja tehnično pomoč za poročanje, spremljanje in vrednotenje nacionalnih programov ESPRA, vključno s podporo OU in EK. Z zbiranjem najboljših praks in zgodb sporoča dosežke ESPRA širokemu krogu občanov.

2.2 Usposabljanja

FAMENET omogoča usposabljanja glede vrednotenja za predstavnike OU in PT OU. Ena delavnica za OU in PT OU ter za predstavnike LASR je bila organizirana v letu 2022. Usposabljanje članov OU bo izvedeno tudi s pomočjo Upravne akademije, ki deluje v okviru Ministrstva za javno upravo.

2.3 Komunikacija rezultatov

OU zagotavlja, da se vsa vrednotenja objavijo na spletni strani sklada (www.evropskasredstva.si). OU in PT OU sta odgovorna tudi za upoštevanje ugotovitev in priporočil vrednotenj in njihovo vključevanje v izvajanje P ESPRA 2021-2027 ter redno obveščanje OzS o tem, kako so ugotovitve in priporočila vrednotenj bili upoštevanj pri nadaljnjem izvajanju P ESPRA 2021-2027. Kar zadeva programe, ki jih podpira ESPRA, se opravi posvet z OzS, ki, če oceni, da je to ustrezno, izda mnenje o vseh spremembah programa, ki jih predlaga OU.

2.4 Evalvatorji

OU bo za večino nalog vrednotenj najel zunanega izvajalca, ki bo moral biti neodvisen od OU ali PT OU. OU je odgovoren za pripravo javnega naročila za izbor izvajalca. Za vsako od predvidenih vrednotenj bo pripravljeno novo javno naročilo, s čimer si bo OU zagotovil večjo fleksibilnost pri izvedbi vrednotenj.

2.5 Kontrola kakovosti

Ko bo osnutek poročila vsakokratnega vrednotenja pripravljen, ga koordinator P ESPRA 2021-2027 pošlje v pregled odgovornim nosilcem aktivnosti P ESPRA, ki nanj podajo pripombe. Usklajeno verzijo poročila z vidika kakovosti pregleda tudi Usmerjevalni odbor OU, ki zunanjemu izvajalcu pri izvedbi vrednotenj pomaga z ustreznimi informacijami in podatki.

2.6 Finančni in človeški viri

V okviru Širšega organa upravljanja je imenovan tudi usmerjevalni odbor, ki bo presojal rezultate vseh analiz in vrednotenj, opravljenih na podlagi tega načrta vrednotenja. V okviru Operativne podpore organa upravljanja (Sektor za ribištvo v ožjem smislu) deluje koordinator programa, ki bo pri notranjih evalvacijah sodeloval s Skupino za preverjanje in nadzor (evalvacija zanesljivosti podatkov, povezanih s kazalniki, mejniki in napredkom izvajanja programa). **Skupna ocena obsega finančnih sredstev, potrebnih za izvajanje pričujočega načrta vrednotenja je 355.400 EUR.** Stroški se krijejo iz Tehnične pomoči P ESPRA.

3. TEHNIČNI VIDIKI VREDNOTENJA

3.1 Tipi in teme evalvacij

OU je predvidel naslednje vrste in tipe evalvacij:

- Sprotna vrednotenja (trikrat v obdobju za predhodni dve leti)
- Ad hoc analize na ravni posameznega specifičnega cilja ali operacije, če bo to potrebno
- Vrednotenje učinka programa (ob zaključku obdobja do 30. 6. 2029).

Preglednica predvidenih vrednotenj je predstavljena na spodnjem seznamu:

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

Dunajska cesta 22, 1000 Ljubljana

T: 01 478 90 00

F: 01 478 90 21

E: gp.mkgp@gov.si

www.gov.si

NASLOV OCENJEVANJA	PREDMET OCENJEVANJA - OPIS	MERILA ZA OCENJEVANJE	TIP	OBVEZA PO UREDBI EU: DA/NE	TIP IZVAJALCA (NOTRANJI/ZUNANJ)	PRIČAKOVANA ČASOVNICA	PRIČAKOVANA VREDNOST V EUR	ORGAN, ODGOVOREN ZA IZVEDBO IZBORA	KOMENTAR
ocena okvira smotnosti	Ocena primernosti metodologije za okvir uspešnosti + upoštevanje sprememb v sektorju zaradi ekonomskih in naravnih okoliščin	uspešnost, učinkovitost, ustreznost, skladnost	vrednotenje metodologije za okvir smotnosti, sprotno vrednotenje	DA - 16. člen Uredbe 2021/1060	NOTRANJI	2024, 2028		OU P ESPRA, SPIN, Usmerjevalni odbor	Pregleda se metodologija ter podatki, ki so bili upoštevani za pripravo metodologije za okvir uspešnosti, doseganje kazalnikov učinka; rezultati ocene bodo podlaga za izjavo o upravljanju
sprotno vrednotenje P ESPRA	1) Analiza in ocena primernosti in pravilne nastavitve kazalnikov. 2) Analiza skladnosti s kazalniki. 3) Ocena enega ali več ocenjevalnih meril, vključno s horizontalnimi temami, prednostnimi nalogami zelenega dogovora in podnebjem. 4) Ocena komunikacijskih aktivnosti. 5) Analiza in ocena ustreznosti kplementarnih povezav. 6) Ocena postopkov na ravni OU in PT OU.	uspešnost, učinkovitost, ustreznost, skladnost, dodana vrednost Unije, nediskriminacija, prepoznavnost	Proces, vrednotenje	DA - 44. člen Uredbe (EU) 2021/1060	Zunanji	2026, 2028 (do koca leta za predhodni 2 leti)	221.400	OU P ESPRA	pregleda se uspešnost in učinkovitost izvajanja programa ter relevantnost izbranih aktivnosti za izpolnjevanje posameznih prednostnih nalog in njihovih specifičnih ciljev
Ad hoc analiza	Ad hoc analiza	merilo izbrano po potrebi	Analiza na ravni posameznega specifičnega cilja	NE	Zunanji		30.000	OU P ESPRA	Ad hoc analiza bo dodana po potrebi (konkreten tip je odvisen od predhodnih rezultatov)
Analiza vpliva - vrednotenje učinka	Analiza učinka P ESPRA	Namen, uspešnost, učinkovitost, pomen koherence, dodana vrednost EU	Naknadno, analiza vpliva	DA - 44. člen Uredbe (EU) 2021/1060	Zunanji	30.06.2029	74.000	OU P ESPRA	Opravljena bo analiza učinka P ESPRA upoštevajoč rezultate ocene okvira smotnosti
Sinteza ocen za obdobje 2021-2027 in priprava predlogov za obdobje 2028+	Priprava povzetka vseh analiz in vrednotenij	vse		NE	Zunanji	2008-2029	30.000	OU P ESPRA	Pripravljen bo povzetek vseh analiz in vrednotenij s predlogom izpolnjevanja priporočil ter priporočili za prihodnje programsko obdobje
SKUPAJ							355.400		

3.2 Vprašanja vrednotenja

Za posamezne vrste vrednotenj smo predvideli naslednja vprašanja:

ocena okvira smotrnosti	uspešnost, učinkovitost, ustreznost, skladnost	1. So izbrani kazalniki rezultata iz okvira smotrnosti ob pripravi P ESPRA primerni? 2. Bi bili za okvir smotrnosti primerni drugi kazalniki rezultata? 3. So vrednosti kazalnikov učinka primerne? 4. So izbrani kazalniki ustrezni glede na začetno stanje? 5. So zunanji in notranji dejavniki, ki lahko vplivajo na izpolnjevanje kazalnikov, ustrezno zajeti? 6. Ali so merila, ki vplivajo na uspešnost izvajanja, spremenjena? Če da, katera so nova merila, ki vplivajo na uspešnost izvajanja? 7. Je okvir smotrnosti skladen s trenutnim stanjem v sektorju?
sprotno vrednotenje P ESPRA	uspešnost, učinkovitost, ustreznost, skladnost, dodana vrednost Unije, nediskriminacija, prepoznavnost	1. Kako učinkovite so izbrane aktivnosti P ESPRA pri doseganju specifičnih ciljev prednostnih nalog? 2. Kako relevantni so doseženi rezultati glede na potrebe, opredeljene v P ESPRA? 3. Katere spremembe za doseganja prednostnih nalog je lahko dosegel P ESPRA v primerjavi z izhodiščnim stanjem? Kako relevantne so te spremembe v primerjavi z opredeljenimi potrebami iz P ESPRA? 4. Kako učinkovito je bil P ESPRA upravljan in izvajan v kontekstu zmanjšanja administrativnih zahtev za upravičence in administracijo? 5. Ali se izbrane aktivnosti P ESPRA medsebojno dopolnjujejo, dosegajo izbrane nacionalne cilje in cilje EU, dosegajo sinergije ali gre za kompromise? 6. Kakšna je dodana vrednost P ESPRA v primerjavi z doseganjem ciljev brez pomoči ESPRA samo z nacionalnimi sredstvi? 7. Ali je OU pri izvajanju P ESPRA vključeval vse potencialne skupine vlagateljev in upravičencev? 8. Ali je OU v zadostni meri zagotavljal prepoznavnost P ESPRA?
Ad hoc analiza	merilo izbrano po potrebi	glej zgoraj
Analiza vpliva - vrednotenje učinka	Namen, uspešnost, učinkovitost, pomen koherence, dodana vrednost EU	1. Kako učinkovite so izbrane aktivnosti P ESPRA pri doseganju specifičnih ciljev prednostnih nalog? 2. Kako relevantni so doseženi rezultati glede na potrebe, opredeljene v P ESPRA? 3. Katere spremembe za doseganja prednostnih nalog je lahko dosegel P ESPRA v primerjavi z izhodiščnim stanjem? Kako relevantne so te spremembe v primerjavi z opredeljenimi potrebami iz P ESPRA? 4. Kako učinkovito je bil P ESPRA upravljan in izvajan v kontekstu zmanjšanja administrativnih zahtev za upravičence in administracijo? 5. Katere spremembe je, glede na začetno stanje, P ESPRA prinesel za doseganje trajnostnega ribištva in akvakulture? 6. Kako relevantne so spremembe v P ESPRA glede na potrebe, opredeljene v SWOT analizi? 7. Katere spremembe je P ESPRA v primerjavi z začetnim stanjem prinesel k omogočanju trajnostnega modrega gospodarstva v obalnih, otoških in celinskih regijah ter spodbujanju trajnostnega razvoja ribiških in akvakulturnih skupnosti? 8. Glede na začetno stanje, katere spremembe je prinesel P ESPRA za sodeganje biotske raznovrstnosti in izboljšanje upravljanja zavarovanih območij? Kako je relevantne so bile te spremembe v primerjavi s potrebami, opredeljenimi v SWOT analizi?
Sinteza ocen za obdobje 2021-2027 in priprava predlogov za obdobje 2028+	vse	/

3.3 Pravne podlage vrednotenja

Uporaba tem in dejavnosti vrednotenja, predlaganih za oceno P ESPRA 2021-2027, temelji na zahtevah za rezultate vrednotenja, določenih v naslednjih splošnih in posebnih uredbah ter metodoloških smernicah:

- Uredbi (EU) 2021/1060,
- Uredbi (EU) 2021/1139,
- Načrtu vrednotenja P ESPRA 2021-2027,
- Famenet CT5.1 – Delovni dokument za načrt vrednotenja (2022).¹
- Smernice FAME »Evaluating CLLD Handbook for LAGs and FLAGs«, Final draft, Marec 2018,
- P ESPRA 2021-2027,
- Okvir smotnosti za P ESPRA 2021-2027
- FAME delovni dokument: CT03.1 vrednotenje ESPR²
- Metodologija samovrednotenja lokalnih akcijskih skupin LEADER³

V okviru Uredbe (EU) 2021/1060 še zlasti:

40. člen: ta določa naloge OzS (v nadaljevanju besedila: OzS). Naloge so predvsem preverjanje napredka pri izvajanju programa ter doseganju mejnikov in ciljnih vrednosti, obravnavanje vprašanj, ki vplivajo na smotnost programa, prispevek programa k reševanju izzivov, opredeljenih v ustreznih priporočilih za posamezne države, preverjanje elementov predhodne ocene, napredek, ki je bil dosežen pri izvajanju vrednotenja, izvajanje ukrepov v zvezi s komuniciranjem in prepoznavnostjo, napredek pri izvajanju operacij strateškega pomena, izpolnjevanje omogočitvenih pogojev. OzS med drugim odobri metodologijo in merila, ki so uporabljene za izbor operacij, vključno z vsemi spremembami, končno poročilo o smotnosti, načrt vrednotenja in njegove morebitne spremembe, morebitne predloge OU za spremembo programa ter lahko daje priporočila OU, vključno v zvezi z ukrepi za zmanjšanje upravnega bremena za upravičence.

41. člen: ta določa, da Evropska komisija (v nadaljnjem besedilu: EK) in OU enkrat letno organizirata pregledovalne seje za preučitev smotnosti posameznega programa.

43. člen: ta določa, da OU predloži EK končno poročilo o smotnosti programa do 15. februarja 2031. V končnem poročilu se oceni realizacija ciljev programa. EK preuči končno poročilo o smotnosti in OU sporoči morebitne pripombe v petih mesecih po datumu prejema končnega poročila o smotnosti. OU končno poročilo o smotnosti objavi na spletni strani sklada.

¹ Vir: https://oceans-and-fisheries.ec.europa.eu/publications/working-paper-emfaf-evaluation-plan_en

² https://oceans-and-fisheries.ec.europa.eu/system/files/2017-11/fame-working-paper-emff-evaluation_en.pdf

³ https://skp.si/wp-content/uploads/2013/06/Vrednotenje_PRP_2013_Porocilo_LEADER_objava.pdf

44. člen: ta določa vrednotenje s strani DČ. DČ ali OU izvede vrednotenje programa v zvezi z enim ali več naslednjimi merili: **uspešnost, učinkovitost, ustreznost, skladnost in dodana vrednost Unije**, in sicer z namenom izboljšanja kakovosti zasnove in izvajanja programov. Vrednotenje lahko zajema tudi druga relevantna merila, na primer **vključevanje, nediskriminacijo in prepoznavnost**. Do 30. junija 2029 se bo izvedlo vrednotenje, s katerim se oceni učinek programa. OU med drugim zagotovi, da so vzpostavljeni potrebni postopki za pripravo in zbiranje podatkov, ki so potrebni za vrednotenje. OU predloži načrt vrednotenja, ki ga pripravi, OzS, najpozneje eno leto po sklepu o odobritvi P ESPRA 2021-2027. Vsa vrednotenja se objavijo na spletni strani sklada.

45. člen: ta določa vrednotenje s strani Komisije, ki preuči uspešnost, učinkovitost, ustreznost, skladnost in dodano vrednost Unije za vsak sklad do konca leta 2024. Do 31. Decembra 2031 pa Komisija izvede naknadno vrednotenje, da preuči uspešnost, učinkovitost, ustreznost, skladnost in dodano vrednost Unije za vsak sklad. To vrednotenje se osredotoči zlasti na socialni, gospodarski in teritorialni učinek teh skladov v zvezi s cilji politike Unije.

46. člen: ta določa okvir spremljanja in ocenjevanja programa.

Drugi podporni dokumenti:

Okvir smotrnosti

Okvir smotrnosti je pripravljen na podlagi 16. člena Uredbe (EU) 2021/1060, ki določa, da vsaka država članica vzpostavi okvir smotrnosti, da se med izvajanjem programa omogočijo spremljanje in vrednotenje smotrnosti programa, pa tudi poročanje o njegovi smotrnosti ter da se prispeva k merjenju splošne smotrnosti skladov. Okvir smotrnosti sestavljajo:

- a) kazalniki učinka in rezultatov, povezani s specifičnimi cilji iz uredb za posamezne sklade, izbranimi za program;
- b) mejniki, ki jih je za kazalnike učinka treba doseči do konca leta 2024 ter
- c) cilji, ki jih je treba doseči do konca leta 2029 za kazalnike učinka in rezultatov.

17. člen Uredbe (EU) 2021/1060 pa določa metodologijo za vzpostavitev okvira smotrnosti, ki vključuje:

- a) merila, ki jih država članica uporablja pri izboru kazalnikov;
- b) uporabljene podatke ali dokaze, zagotavljanje kakovosti podatkov in metodo izračuna ter
- c) dejavnike, ki lahko vplivajo na doseganje mejnikov in ciljev ter načine, kako so bili upoštevani.

Drugi odstavek 17. člena Uredbe (EU) 2021/1060 določa, da država članica da na zahtevo metodologijo za vzpostavitev okvira smotrnosti na voljo Komisiji. Slovenska metodologija za vzpostavitev okvira smotrnosti je javno objavljena na spletni strani www.evropskasredstva.si.⁴

Slovenska metodologija je bila pripravljena na podlagi smernic FAMENET » **CT03.1 DELOVNI DOKUMENT O METODOLOGIJI ZA DOLOČITEV OKVIRA USPEŠNOSTI, JULIJ 2021**«

OU bo okvir smotrnosti redno spremljal in podajal oceno izvajanja okvira.

⁴ Vir: <https://evropskasredstva.si/app/uploads/2023/02/Metodologija-okvir-uspesnosti-ORG.pdf>

P ESPRA 2021-2027:

Program za izvajanje evroskega sklada za pomorstvo, ribištvo in akvakulturo v obdobju 2021-2027 je bil sprejet dne 1. 12. 2022. Program je javno objavljen na spletni strani <https://evropskasredstva.si/vsebina-programa/>

Ciljne skupine, potrebne za vrednotenje P ESPRA 2021-2027, so:

- upravičenci posameznih ukrepov,
- potencialni vlagatelji s področja morskega gospodarskega ribištva, akvakulture in predelovalne industrije v ribištvu,
- predstavniki izvajalcev P ESPRA 2021-2027: člani Organa upravljanja in njegovega posredniškega organa ter Organa za potrjevanje,
- Kmetijsko-gozdarska zbornica Slovenije
- Ministrstvo za okolje in prostor,
- Ministrstvo za infrastrukturo,
- akterji s področja lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost,
- drugi.

Glavna poenostavitev vrednotenja v obdobju 2021-2027 je, da predhodno vrednotenje v tem programskem obdobju ni več potrebno.

3. 4 Vsebina vrednotenja

Vrednotilo se bo izvajanje ukrepov P ESPRA 2021–2027 v skladu z zastavljeno strategijo programa, v skladu s ciljnim vrednostmi na ravni posameznih ukrepov, posebnih ciljev in prednostnih nalog Unije. Sistem vrednotenja bo potekal v okviru sprotne analize podatkov in vrednosti, ki bodo dosežene v okviru kazalnikov pri posameznih operacijah. Pri izvajanju programa bo posebna pozornost namenjena tudi doseganju mejnikov in ciljnih vrednosti kazalnikov. Izvajalec mora v končnem poročilu o smotrnosti programa pripraviti oceno realizacije ciljev programa na osnovi elementov iz člena 40(1) iz Uredbe o skupnih določbah.

3.5 Podatki za vrednotenje

Podatke o izvajanju P ESPRA 2021-2027 zagotavljata OU in PT OU. OU in PT OU sta odgovorna za celovite, natančne, nespremenjene, dosegljive, reprezentativne in časovno ustrezne podatke. Sem sodijo podatki o prejetih in odobrenih vlogah, prejetih zahtevkih za povračilo, izvedenih izplačilih in rezultatih izvedenih preverjanj, podatki iz Infosys in drugi podatki o sektorju (npr. število registriranih ribogojnic, število registriranih plovil morskega goaspodarskega ribolova itn). Podatki se pridobivajo iz vlog, zahtevkov za povračilo in poročil končnih prejemnikov sredstev iz ESPRA2 (Infosys), iz letnih poročil ribiških LAS o izvajanju SLR in iz drugih aplikacij, s katerimi upravlja OU. Izhodiščni podatki za vrednotenje učinka bodo zbrani tudi iz letnih poročil o izvajanju Programa ESPR, iz poročil opravljenih vrednotenj Programa za izvajanje ESPR. Izvajalec vrednotenja bo druge podatke pridobil tudi s pomočjo intervjujev na terenu.

Prav tako se bodo morali za namene vrednotenja upravičenci v okviru ukrepov P ESPRA 2021-2027 zavezati, da bodo OU in/ali imenovanim izvajalcem vrednotenja ali drugim organom, pooblaščenim za opravljanje nalog v njihovem imenu, zagotovili vse informacije, potrebne za omogočanje spremljanja in vrednotenja P ESPRA 2021-2027. Upravičenec bo moral hkrati zagotoviti, da bo zbiral podatke o naložbi in jih bo skladno z navodili predložil vsako leto v obdobju

petih let od datuma končnega izplačila sredstev. OU P ESPRA 2021-2027 bo za investicijske projekte vsaj enkrat v petletnem obdobju po končanju naložbe za vsak projekt preveril, ali še dosega pogoje ob končanju naložbe ter ali so podatki iz poročil resnični. Lokalne akcijske skupine bodo morale poročati podatke o izvedenih operacijah in končanih projektih vsako leto v celotnem obdobju delovanja skupin.

Druge podatke za spremljanje kazalnikov pa zagotavljajo različne institucije: Statistični urad RS, ki ugotavlja podatke o stanju in gibanjih na ekonomskem, demografskem, socialnem področju ter na področju okolja in naravnih virov; Agencija RS za okolje zagotavlja širok spekter okoljskih kazalnikov v okviru izvajanja rednih monitoringov; Zavod za ribištvo Slovenije zbira podatke v ribištvu. Med drugim se bodo izvajale tudi sprotne ankete, ki bodo omogočile, da se bodo zbrali potrebni manjkajoči podatki. Izvajalcem vrednotenij bo omogočen dostop do potrebnih podatkov iz obstoječih zbirk in evidenc na MKGP in ARSKTRP. Izvajalec vrednotenja mora v začetnem poročilu opredeliti metodologijo in vire podatkov za izvedbo posameznih vrst vrednotenij. Pri analiziranju podatkov lahko izvajalec uporabi deskriptivno ali statistično analizo podatkov, pri sprotne vrednotenju tudi napovedno analizo.

Za preverjanje kakovosti podatkov, s katerimi razpolaga OU, je zadolžen OU. Preverjanje kakovosti podatkov za poročila o izvajanju tako ESPR kot ESPRA je omogočeno od poročanja in kontrol na ravni posameznega upravičenca, kontrole s strani PO OU, kontrol in nadzora OU nad delom PO OU, validiranjem podatkov, zajetih v poročila Infosys.

4. IZVEDBA VREDNOTENJA

Koraki vrednotenja se razdelijo na sekvence, ki so ločene z različnimi vmesnimi izsledki:

- Začetno poročilo
- Osnutek končnega poročila
- Končno poročilo

Končni cilj je, da je vrednotenje izvedeno na podlagi kakovostnih podatkov, ustreznih ugotovitvah in učinkoviti analizi rezultatov in vplivov politike (s pomočjo zanesljivih odgovorov na vprašanja za vrednotenje) ter natančnih presoj, zaključkov in priporočil.

4. 1 Vrednotenje izvajanja lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost

Uredba 2021/1060/EU v členu 33(3) določa naloge lokalne akcijske skupine (v nadaljnjem besedilu: LAS), pri izvajanju lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost (v nadaljnjem besedilu: CLLD). V zgoraj navedenem členu sta v točki e in f navedena tudi obveznost spremljanja napredka pri doseganju ciljev strategije ter vrednotenje izvajanja strategije. Prva točka 34. člena Uredbe 2021/1060/EU določa, da DČ zagotovi, da podpora iz skladov za lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost, zajema tudi upravljanje, spremljanje in vrednotenje strategije ter njene animacije, vključno z olajševanjem izmenjav med deležniki. Ta podpora ne presega 25 % skupnega javnega prispevka k strategiji. Te zahteve so opredeljene v Uredbi o izvajanju lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, iz Evropskega sklada za pomorstvo, ribištvo in akvakulturo, v programskem obdobju 2021–2027 (Uradni list RS, št. 74/2023). Obveznosti ribiških LAS glede vrednotenja strategij bodo navedene v odločbi, s katero bosta potrjeni LASR in strategija. LASR mora enkrat letno poročati OU o vrednostih kazalnikov vseh končanih operacij ter hkrati zagotoviti ustrezen sistem spremljanja za vrednotenje doseganja ciljev strategije. Prav tako mora LASR imeti

opredeljene teme in aktivnosti, časovni okvir aktivnosti, vire in mehanizme za spremljanje uporabe rezultatov vrednotenj. LASR lahko vrednotenje na svoji ravni izvajajo same, v sodelovanju s strokovnjaki ali pa vrednotenje prenesejo na neodvisnega zunanjšega izvajalca.

Akcijske skupine se tudi zavežejo, da bodo OU in imenovanim izvajalcem vrednotenja ali drugim organom, pooblaščenim za opravljanje nalog v njihovem imenu, zagotovile vse informacije, potrebne za omogočanje spremljanja in vrednotenja programa, zlasti glede izpolnjevanja opredeljenih ciljev. Vloga LASR je predvsem prispevek k vrednotenju programa kot celote, prispevek k oceni dodane vrednosti pristopa CLLD ter spremljanje in vrednotenje lastne SLR.

Izvajalec vrednotenja bo aktivno sodeloval s posameznimi LASR ter v poročila vključeval zaključke njihovih vrednotenj.

4. 2 Vsebina poročil

Izvajalec mora pripraviti za vsako vrednotenje začetno poročilo, osnutek končnega poročila in končno poročilo. Začetno poročilo mora vsebovati časovnico izvajanja vrednotenja ter ciljne skupine. Osnutek končnega poročila mora biti dokončano poročilo. Izvajalec vrednotenja lahko dopolni osnutek končnega poročila le na podlagi pripomb naročnika. Rezultati vrednotenja morajo biti predstavljeni v končnem poročilu, ki združuje vse elemente vrednotenja. Začetno poročilo in osnutek končnega poročila morajo biti oddani v elektronski verziji naročniku vrednotenja. Končno poročilo mora biti oddano v pisni obliki (dva izvoda) in elektronski obliki (docx., pdf).

Priporočilai n ugotovitve iz posameznih vrednotenj bodo uporabljena za izboljšanje upravljanja ter izvajanja P ESPRA, za popravek okvira smotrnosti ter posledično, če bo to potrebno, P ESPRA, prav tako pa priprave programa za prihodnje večletno finančno obdobje (VFO).

V primeru, da katerokoli izmed poročil ne bo ustrezno, bo moral izbrani ponudnik le-tega ustrezno popraviti/dopolniti/spremeniti v roku 10 delovnih dni od poziva naročnika za dopolnitev poročila in ga naročniku predložiti v ponovno presojo. Vsa poročila morajo biti označena v skladu z Navodilom OU za obveščanje javnosti in označevanje operacij v okviru P ESPRA 2021-2027.

Izvedba posameznih vrednotenj je prevedena v terminih, kot so prikazani v tabeli v poglavju 3.

4. 3 Podpora letnemu pregledu smotrnosti

V skladu s členom 41 Uredbe 2021/1060/EU Evropska komisija in OU vsako leto organizirata pregledovalno sejo za preučitev smotrnosti P ESPRA, in sicer o elementih iz prvega odstavka 40. člena Uredbe 2021/1060/EU. Podatke zagotovi OU iz podatkov, ki jih zagotavlja za spremljanje izvajanja P ESPRA.

Podatke, ki so pripravljene za letno pregled smotrnosti, pripravi oseba z OU, zadolžena za spremljanje in poročanje o izvajanju P ESPRA, pregledata pa jih koordinator programa in vodja Operativne podpore. OU skuša upoštevati na seji podana priporočila in pripravi ukrepe v skladu s tretjim odstavkom 41. člena Uredbe 2021/1060/EU.